

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบการศึกษาในปัจจุบัน เน้นให้ผู้เรียนรู้ได้รู้จักศึกษาด้วยตนเอง จึงทำให้ห้องสมุดมีบทบาทและความสำคัญไม่น้อยไปกว่าห้องเรียน หรือห้องทดลอง เพราะห้องสมุดคือแหล่งความรู้ที่จะสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี (สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2527 : 1) สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้วอาจกล่าวได้ว่า ห้องสมุดคือ หัวใจของการศึกษาค้นคว้า (สุทธิลักษณ์ อ้าพันธ์. 2521 : 64) ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิตของ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 181 หน่วยกิต ตามหลักสูตรของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ถือว่า การทำรายงาน การทำโครงการวิจัย การศึกษาอิสระ การสัมมนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการประเมินผลการศึกษา (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2532 : 10-22) กิจกรรมดังกล่าวจะทำให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นห้องสมุดของคณะที่มีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ควรจะได้รับการปรับปรุงอยู่เสมอทั้งด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรของห้องสมุด และบริการของห้องสมุด เพื่อให้สามารถบริการสารสนเทศเพื่อการศึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างดีที่สุดเท่าที่จะเป็น ได้ในฐานะที่เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญ

อย่างไรก็ตามในการสำรวจการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระหว่างเดือน กรกฎาคม-กันยายน 2535 โดยการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปีที่ 1-5 จำนวน 75 คน เกี่ยวกับเรื่อง "การใช้สารสนเทศของนักศึกษา" ซึ่งพบว่า นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นรูปแบบ

ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การฟังคำบรรยายในห้องเรียน การฟังการสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาจากสถาบันรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น สนทนาทางวิชาการกับเพื่อน สัมภาษณ์ผู้รู้ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น (ผลการสำรวจนี้ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่)

การใช้สารนิเทศของนักศึกษา จะขึ้นอยู่กับความจำเป็น ความต้องการ และความสนใจ ตลอดจนเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ โดยเฉพาะการมีเจตคติที่ดีต่อสารนิเทศจะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล และจะทำให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาวิชาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือการที่นักศึกษามีความนิยมในแหล่งสารนิเทศประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลาย ๆ ประเภท น่าจะทำให้ นักศึกษา สามารถขวนขวาย หรือหาความรู้เพิ่มเติมได้ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพ และสำเร็จการศึกษาได้ตามความต้องการ และสามารถมีวิจารณ์ญาณในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้

สำหรับคณะวิจัยเห็นว่าการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติด้านสารนิเทศกับรูปแบบการรับสารนิเทศเพื่อการศึกษา ของนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จะทำให้ทราบถึง แนวทางในการนำเสนอสารนิเทศเพื่อการศึกษา รูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่แตกต่างไปจากเดิม และเป็นการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจะเป็นแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดให้สามารถจัดบริการให้ตรงกับความต้องการ ของผู้ใช้บริการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาแหล่งสารนิเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่ใช้ประกอบการเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการใช้สารนิเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษา ที่มีเจตคติในเชิงนิยม คุณค่าสารนิเทศแตกต่างกัน

3. เพื่อทราบปัญหาและข้อคิดเห็นของนักศึกษาในการใช้บริการ ของห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการ ของห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้สามารถสนองความต้องการด้านการเรียนการสอนตามนโยบายของมหาวิทยาลัยได้

2. เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดบริการสารนิเทศภายในมหาวิทยาลัย และในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ

3. เป็นการเสนอข้อมูลด้านพฤติกรรมการรับสารนิเทศเพื่อการศึกษา แก่ฝ่ายวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ซึ่งอาจจะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน และปลูกฝังเจตคติที่เหมาะสมแก่นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี ของนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2537 จำนวน 120 คน และใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 115 คน ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรที่จะทำการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรอิสระได้แก่

1.1.1 เจตคติในเชิงนิยมคุณค่าสารนิเทศมาก

1.1.2 เจตคติในเชิงนิยมคุณค่าสารนิเทศน้อย

1.2 ตัวแปรตามได้แก่

1.2.1 รูปแบบการรับสารนิเทศที่เป็นทางการ

1.2.2 รูปแบบการรับสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ

5. คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. สารนิเทศ หมายถึง ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่ผ่านกระบวนการประมวลผล และสามารถนำมาใช้ได้ทันที

2. เจตคติในเชิงนิยมนคุณค่าสารนิเทศ หมายถึง ความคิดเห็นโดยสรุปหรือความรู้สึกของนักศึกษาที่เห็นประโยชน์และความสำคัญของสารนิเทศที่จะได้รับจากการใช้สารนิเทศ เพื่อประกอบการเรียน การออกแบบ วัดได้โดย จากแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.1 เจตคติในเชิงนิยมนคุณค่าสารนิเทศน้อย หมายถึง ค่าคะแนนของเจตคติ ระหว่าง 68-114 คะแนน ที่ได้จากจากตอบแบบสอบถาม จำนวนร้อยละ 25 คน หรือ 29 คน ซึ่งแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกในคุณค่าและประโยชน์ของสารนิเทศ

2.2 เจตคติในเชิงนิยมนคุณค่าสารนิเทศมาก หมายถึง ค่าคะแนนของเจตคติ ระหว่าง 115-151 คะแนน ที่ได้จากจากตอบแบบสอบถาม จำนวนร้อยละ 25 คน หรือ 29 คน ซึ่งแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกในคุณค่าและประโยชน์ของสารนิเทศ

3. รูปแบบการรับสารนิเทศที่เป็นทางการ หมายถึง แหล่งหรือที่มาหรือลักษณะที่ได้สารนิเทศมาใช้ประโยชน์ หรือแหล่งที่สามารถทำให้ค้นหาสารนิเทศได้อย่างเป็นทางการ

4. รูปแบบการรับสารนิเทศที่ไม่เป็นทางการ หมายถึง แหล่งหรือที่มาหรือลักษณะที่ได้สารนิเทศมาใช้ประโยชน์ หรือแหล่งที่สามารถทำให้ค้นหาสารนิเทศได้อย่างไม่เป็นทางการ